

Landsnet
Gylfatúni 9
112 Reykjavík
(sent rafrænt á landsnet@landsnet.is)

Ísafirði 28. júlí 2020

Umsögn Fjórðungssambands Vestfirðinga og Vestfjarðastofu: drög að Kerfisáætlun Landsnets 2020-2029 (auglýst á heimasíðu Landsnets 12. júní 2020)

Í tillögu að Kerfisáætlun 2020-2029 er umfjöllun skipt upp í langtímaáætlun, framkvæmdaáætlun 2021-2023 og umhverfisskýrslu. Fjallað verður um þessi atriði í umsögninni en hér verður þó fyrst farið yfir hinar sértæku aðstæður sem eru í flutningsmálum og afhendingaröryggi raforku á Vestfjörðum. Auk þess að fara yfir nýjar greiningar og upplýsingar sem hafa komið fram frá því Fjórðungssambandið setti fram við drög að tillögu um Kerfisáætlun 2018-2027.

Sérstaða Vestfjarða

Staða orkuframleiðslu hefur lítið breyst á undanförunum áratugum. Virkjað vatnsafl á Vestfjörðum er um 23 MW með framleiðslu um 115 GWh á ári. Orkuþörf svæðisins var á árinu 2017, 247,7 GWh, aflþörf fer eftir árstíðum og getur verið allt að 40 MW yfir veturinn.

Flytja þarf því inn raforku af landsneti árið um kring, mismikið eftir árstíðum. Enginn stórnotandi er af raforku, en raforkunotkun hefur verið hægt og sígandi upp á við þrátt fyrir fækkun íbúa allt fram til ársins 2015. Samfélög eru mjög viðkvæm gagnvart aðgengi að raforku því hátt hlutfall íbúðar- og atvinnuhúsnæðis er kynt með raforku.

Tenging landshlutans við raforkukerfi landsins er með einni geislalínu. Dreifð byggð, landslag og erfið veðurskilyrði gera verkefnið síðan erfiðara til úrlausnar miðað við aðra landshluta. Skapar það óöryggi í afhendingu sem mætt er með varaflosum knúna jarðefnaeldsneyti.

En hvernig má auka afhendingaröryggi raforku á Vestfjörðum hefur verið verkefni á borði Fjórðungssambands Vestfirðinga frá stofnun þess árið 1949. Samfélags og atvinnuþróun skapar á hverjum tíma ný viðfangsefni í þessu verkefni.

Um áratuga skeið hefur drifkraftur í uppbyggingu flutningskerfis í öðrum landshlutum verið stórar virkjanaframkvæmdir og eða verkefni á sviði stóriðju. Hafa stjórnvöld og eða fyrirtæki í eigu ríkisins beitt sér marktækt í að veita þessum verkefnum brautargengi. Þessi verkefni hafa síðan dregið vagninn, í að auka afhendingaröryggi raforku í þessum landshlutum og þannig „sjálfkrafa“ treyst grundvöll fyrir uppbyggingu samfélaga og atvinnulífs.

Á Vestfjörðum voru á sama tíma engin orkutengd verkefni sem á líkan hátt stuðluðu að auknu afhendingaröryggi raforku og eins hér að framan er lýst, er raforkukerfið því lítið og veikt. Staða Vestfjarða í þessum efnum var því í upphafi þessara aldar orðin mjög skekkt.

Í skýrslu nefndar forsætisráðherra frá apríl 2007 var fjallað um þessa stöðu¹. Fram kom að mjög hallaði á landshlutann í samanburði við aðra landshluta og hamlaði það þróun atvinnulífs og samfélaga. Gerð var tillaga að vandinn yrði greindur og settar fram tillögur um úrlausn hans.

Ferill málsins frá því framandgreind tillaga var lögð fram er í stuttu máli sem hér segir. Unnin var áfangaskýrsla hjá Landsneti *Flutningskerfi Vestfjarða* í desember 2007 og síðan skýrsla í mars 2009 *Bætt afhendingaröryggi raforku á Vestfjörðum*.

Eins má vísa til vinnu ráðgjafahóps iðnaðarráðherra sem skipaður var á árinu 2009 til að fjalla um bætt afhendingaröryggi á Vestfjörðum og skilaði skýrslu í febrúar 2011. Í framhaldinu skipaði iðnaðarráðherra starfshóp til að fylgja tillögum eftir og hefur hann skilað áfangaskýrslum 2012, 2013, 2014 og nú 2020.

Í þessum skýrslum Landsnets og starfshópsins er bent á þríþætt verkefni er varðar afhendingaröryggi raforku;

- að gera úrbætur á svæðisbundnu flutningskerfi (>66 KV) og á almenna dreifikerfinu, en ástand flutnings og dreifkerfi var víða hörmulegt í samanburði við önnur landssvæði.
- að leita leiða til hringtengja flutningskerfi á Vestfjörðum og tryggja betur flutning raforku til Vestfjarða frá landskerfinu
- að leita leiða til að auka orkuframleiðslu innan Vestfjarða en orkuframleiðslan samsvarar um rúm 40 % af orkuþörf.

Í skýrslu Landsnets í mars 2019, *Flutningskerfið á Vestfjörðum – greining á afhendingaröryggi* er fjallað um þær aðgerðir sem farið hefur í þeim rúma áratug sem liðinn er. Eins er yfirgripsmikil umfjöllun í áfangaskýrslu starfshóps iðnaðarráðherra á þessu ári.

Lítið hefur þokast með þann hluta verkefnisins, að tryggja betur flutning raforku af landskerfinu þ.e. byggja upp nýja flutningsleið frá landskerfinu eða með styrkingu á Vesturlínu (frá Hrutatungu í Mjólka, um 160 km).

Verulegur árangur hefur náðst í úrbótum og uppbyggingu á svæðisbundnu flutningskerfi t.d. á norðanverðum Vestfjörðum m.a. með uppbyggingu varaafis á vegum Landsnets í Bolungarvík. Nú eru einnig settar fram tillögur í Framkvæmdaáætlun 2021-2023 um úrbætur á sunnanverðum Vestfjörðum.

¹ Skýrsla nefndar um leiðir til að styrkja atvinnumál á Vestfjörðum (apríl 2007).

2.3 Aukið öryggi í raforkumálum Nefndin leggur til að iðnaðar- og viðskiptaráðuneyti feli Landsneti að útbúa sérstaka áætlun fyrir Vestfirði þar sem settar verði fram tillögur til að draga úr tíðni straumrofa á Vestfjörðum, s.s. með styrkingu núverandi lína, lagningu strengja o.fl. Meðal þess sem skoðað verði er að leggja háspennustrengi um jarðgöng. Áætlunin verði afhent iðnaðar- og viðskiptaráðherra eigi síðar en 1. ágúst nk. og hann kynni hana í ríkisstjórn og fyrir heimamönnum. Jafnframt beinir nefndin því til iðnaðar- og viðskiptaráðuneytisins að beita sér fyrir því að þrífösun rafmagns verði komið á í sveitum við Djúp og á Barðaströnd.

Þó verða engin svæði Vestfjörðum sem gætu mætt beiðnum stórkaupenda ef slíkt verkefni kæmi fram, þar sem ekki er hægt að tryggja N-1 orkuafhendingu. Hitt er síðan að Byggðalína annar ekki meiri flutningi raforku í dag og því er ekki hægt að afhenda orku til Vestfjarða né annarra staða utan suðvesturhluta landsins.

Hvað varðar þriðja atriðið, þá hefur verið unnið að undirbúningi vatnsaflsvirkjana á Vestfjörðum. Tvö verkefni hafa verið samþykkt í Rammaáætlun auk þess fleiri verkefni eru á rannsóknarstigi. Afl þessara virkjana myndi fullnægja núverandi raforkuþörf og mætir einnig aukinni eftirspurn vegna uppgangs í atvinnulífi og gefur færi á að laða að fleiri verkefni.

Orkubú Vestfjarða hefur einnig lagt verulegt fjármagn til úrbóta í dreifikerfi m.a. með lagningu jarðstrengja í stað loftlína, endurnýjun varaafsstöðva, endurnýjun spennu og rofakerfa og þrífösun rafmagns í sveitum.

Stefnumörkun Alþingis

Eftirfylgni stefnumörkunar um aukið afhendingaröryggi raforku á Vestfjörðum gekk hægt í upphafi og var þar m.a. bent á að vilji Alþingis væri ekki nægjanlega skýr í þessum efnunum. Verulegur áfanga var því náð með samþykkt markmið þingsályktunar nr 26/148, *um stefnu stjórnvalda um uppbyggingu flutningskerfis raforku*. Fjórðungssambandið og Vestfjarðarstofa styðja þá stefnumörkun sem þar kemur fram, en í þeim almennu atriðum er varða uppbyggingu flutningskerfis raforku eru eftirfarandi atriði skipta hvað mestu máli Vestfirði. (feitletrun er umsagnaraðila)

3. Treysta skal flutningskerfið betur, tengja betur lykilsvæði og tryggja afhendingaröryggi raforku um land allt. Skulu Eyjafjarðarsvæði, **Vestfirðir** og Suðurnes vera **sett í forgang**.
4. Skoða skal að hve miklu leyti megi **nýta jarðstrengi með hagkvæmum hætti við uppbygginguna**. Ekki verði ráðist í línulagnir yfir hálendið.
5. Gæta skal **jafnvægis milli efnahagslegra, samfélagslegra og umhverfislegra** áhrifa við uppbygginguna.
6. Standa skal að uppbyggingunni á opinn og fyrir fram skilgreindan hátt innan ramma kerfisáætlunar, **þar sem valkostagreiningar** eru lagðar til grundvallar.
7. Styrking og uppbygging á flutningskerfinu skal miða að því að auka afhendingaröryggi raforku á landsvísu með sérstakri **áherslu á þau landsvæði sem búa við skert orkuöryggi**. Þá **skulu möguleikar til fjölbreyttrar atvinnusköpunar á landsvísu hafðir að leiðarljósi við uppbygginguna**. Allir afhendingarstaðir í meginflutningskerfinu **skulu árið 2030 vera komnir með tengingu** sem tryggi að rof á stakri einingu valdi ekki takmörkunum á afhendingu eða afhendingarrofi. Allir afhendingarstaðir í svæðisbundnum hlutum flutningskerfisins skulu árið 2040 vera komnir með tengingu sem tryggi að rof á stakri einingu valdi ekki takmörkunum á afhendingu eða afhendingarrofi. **Fram að þeim tíma skal leitast við að tryggja afhendingaröryggi fyrir svæðisbundin flutningskerfi með afli innan svæðis**.
8. Tryggja skal að flutningskerfið mæti þörfum fyrir **aukin orkuskipti í samgöngum og haftengdri starfsemi**, m.a. að því er varðar innviði fyrir rafbíla, notkun raforku í höfnum og raforku til fiskimjölsbræðslna.
10. Tryggja skal raforkudreifingu og raforkuöryggi **með tilliti til mögulegra náttúruhamfara**.

Raforkuspá Vestfjarða til 2035, úttekt á smávirkjankostum á Vestfjörðum og áætlanir um stærri virkjanir.

Sveitarfélög á Vestfjörðum og stofnanir þeirra hafa unnið að verkefnum varðandi úrbætur á afhendingaröryggi raforku á Vestfjörðum. Síðustu tvö ár hefur Fjórðungssamband Vestfirðinga verið í samvinnu við Vestfjarðastofu með stuðningi stjórnvalda, um langtímaverkefni sambandsins um eflingu orkuframleiðslu og úrbætur í flutningsmálum raforku á Vestfjörðum.

Sem hluta af því verkefni hafa Efla Verkfræðistofu unnið ígildi *Raforkuspár Vestfjarða*² og Verkís unnið heildstæða greiningu á *smávirkjanakostum á Vestfjörðum*³ Vestfjarðastofa hefur einnig gefið út staðreynda blað⁴ um þar sem lýst er stöðu mála á hnitmiðann hátt.

Raforkuspá er unnin á grundvelli greininga sviðsmynda um möguleg þróun samfélaga á Vestfjörðum⁵ Út frá sviðsmyndum *Vestfirski þjóðgarðurinn* og *Vestfirðir í sókn* er reiknuð raforkuþörf á Vestfjörðum fram til ársins 2035. Til samanburðar er Raforkuspá Orkusparnefndar, en í henni er spáð 0,8% aukningu á ári og raforkunotkun verði um 295 GWh árið 2035. Í sviðsmyndinni *Vestfirski þjóðgarðurinn* mun raforkunotkun dragast sama um 0,1% á ári og spáð að notkun verði 256 GWh. Í sviðsmyndinni *Vestfirðir í sókn* eykst raforkunotkun um 3,6% á ári og verður um 475 GWh árið 2035. Helstu þættir sem skýra þessar breytingar í sviðsmyndum eru fólksfjöldi, atvinnustarfsemi m.a. í kalkþörungavinnslu og fiskeldi, aukinn fiskafli og hagvöxtur.

Í skýrslu um smávirkjanakosti kemur fram að alls voru greindir 68 mögulegir virkjanakostir með kerfisbundinni yfirferð loftmynda, korta og landlíkana. Fyrir alla kostina var stærð vatnasviðs, mögulegt stíflustæði, lega vatnsvega, staðsetning stöðvarhúss og uppsett afl ákvörðuð, ásamt stofnkostnaði. Áætluð orkuframleiðsla gerði síðan mögulegt að meta hlutfallslega hagkvæmni hvers kosts. Af þeim 68 kostum sem skoðaðir voru teljast 18 hagkvæmir, samanlagt með um 43 MW afl og 202 GWh og 15 mögulega hagkvæmir, samanlagt með um 17 MW afl og 82 GWh. Áhrif á umhverfi voru ekki metin og möguleikar á miðlunum og tengingum við flutnings- eða dreifikerfi er undanskilið í hagkvæmnimati. Í skýrslu ráðgjafahóps iðnaðarráðherra um afhendingaröryggi á Vestfjörðum er vísað til skýrslna frá Orkustofnun sem gefa ekki ólíka mynd af möguleikum er varða smávirkjanir á Vestfjörðum.

Fyrir utan verkefni Fjórðungssambandsins og Vestfjarðastofu hafa orkufyrirtæki sótt um rannsóknarleyfi fyrir nýjum virkjunarkostum á Vestfjörðum. Alls hafa verið gefin út rannsóknarleyfi fyrir um 135 MW, þar af er Hvalárvirkun í Ófeigsfirði stærst með 55 MW og með um 320 GWh. Hvalárvirkjun er innan Rammaáætlunar og er kominn einna lengst í undirbúning varðandi skipulagsmál og rannsóknir á virkjanastæði.

² <https://www.vestfiridir.is/static/files/Orkumal/6225-001-sky-001-vo4-svidsmyndir-raforkunotkunar-a-vestfjordum.pdf>

³ <https://www.vestfiridir.is/static/files/Utgefingogn/smavirkjanir-a-vestfjordum-nota.pdf>

⁴ https://www.vestfiridir.is/static/files/Orkumal/rafmagn_loka.pdf

⁵ https://www.vestfiridir.is/static/files/Innvidir/nmi_a-krossgotum_loka.pdf

Á þessum grunni hefur Landsnet hafið vinnu við staðsetningu tengipunkts í Ísafjarðardjúpi. Tengipunkturinn er forsenda fyrir tengingu virkjunarinnar auk þess að vera hluti af væntanlegri hringtengingu flutningskerfis raforku á Vestfjörðum. Orkubú Vestfjarða hefur síðan gert verulegar úrbætur í dreifikerfi eins og áður hefur verið komið inn á.

Langtímaáætlun 2020-2029

Almenn atriði

Fjórðungssambandið og Vestfjarðastofa styðja tillögur um að á næstu 10 árum verði komið á samfelldri 220 kV tengingu sem mun ná frá Hvalfirði, norður í land og inn á Austurlandskerfið og að þróun hefjist á tveim nýjum meginleiðum. Annars vegar að koma á annarri tengingu á milli landshluta um hálendið, ýmist með riðstraums eða jafnstraumstengingu, og hins vegar að tengja saman kerfin suður fyrir jökla.

Forgangur Vestfjarða í uppbyggingu flutningskerfis og þróun samfélaga og atvinnulífs.

Mjög mikilvæg verkefni eru í Langtímaáætlun þar sem gert er ráð fyrir að byggður verði upp tengipunktur í Ísafjarðardjúpi og í Kollafirði. Er þessi uppbygging lykilþáttur að bæta afhendingaröryggi á Vestfjörðum og uppbyggingu vatnsaflsvirkjana s.s. Hvalár í Ófeigsfirði og annarra virkjanakosta í Ísafjarðardjúpi. Ekki er þó ljóst í dag hvenær verður að þeim virkjanaáformum og skapar það óvissu fyrir landshlutann. Uppbygging smávirkJana mun ávallt bæta afhendingaröryggi, en ekki hafa verið teknar ákvarðanir um framkvæmdir eins og staðan er í dag, hvað sem síðar verður.

Gangi virkjanaáform eftir, þá er það þó miður þannig, að samkvæmt Kerfisáætlun 2020-2029 munu Vestfirðir að 10 árum liðnum vera áfram skör neðar en aðrir landshlutar í afhendingaröryggi raforku. Verði ekki af þessum virkjunum þá er landshlutinn í enn verri stöðu.

Hér er annarsvegjar vísað í Kerfisáætlun, að öryggi afhendingar er sett á Vestfjörðum, *að það anni forgangsálagi*, en *ekki í truflunartilvikum* eins og í öðrum landshlutum, vísast hér til myndar 4-6 *Öryggi afhendingarstaða miðað við 10 ára áætlun*. Hinsvegjar að gert er ráð fyrir að afhendingargeta á Vestfjörðum verði 30 til 70 MW, á meðan aðrir landshlutar utan SV hornsins, eiga að 10 árum liðnum geta afhent 70 til 150 MW. Þó verður hægt að afhenda 70-150 MW við tengipunktinn í Geiradal í Reykhólahreppi.

Fjórðungssamband og Vestfjarðastofa telja að Kerfisáætlun verði að fjalla betur um hvernig forgangur í málum Vestfjarða kemur fram með vísan til 3. málsgreinar í A hluta þingsályktunar 26/148. Að óbreyttu yrði staða Vestfjarða áfram líkt og um áratuga skeið um að framþróun í afhendingaröryggi verður stigi á eftir öðrum landshlutum og eða framkvæmdir eru eftir á í tíma.

Slíkt er í andstöðu við markmið Sóknaráætlunar Vestfjarða 2020-2024⁶ sem leggur áherslu á að forsendur fyrir því að markmið áætlunarinnar gangi eftir, er að flutningskerfi raforku verði samkeppnishæft miðað við aðra landshluta. Byggðaáætlun 2018-2023⁷ hefur einnig að markmiði og sem skilgreind verkefni, að flutnings og dreifikerfi raforku mæti þörfum atvinnulífs og samfélaga varðandi flutningsgetu og öryggi.

Ekki er síður mikilvægt í þessu samhengi, að benda á niðurstöðu greiningar í Kerfisáætlun 2020-2029 um þróun launatekna almennings og hlutfallslegri afhendingargetu á árabílinu 1992-2016 (mynd 4-4 og 4-5). Þær gefa skýrt til kynna, að hin lága afhendingargeta raforku á Vestfjörðum, hefur leitt til lægri launatekna á undanförunum áratugum og er því einn lykilþáttur fyrir neikvæðri þróun atvinnulífs og samfélaga. Ekki verður við það búið að þessi staða haldi áfram og verður að tryggja svæðinu sömu forsendur til vaxtar og annarra landshluta.

Vestfjarðastofa og Fjórðungssamband telja mestar líkur á að atvinnuuppbygging og efling samfélaga á Vestfjörðum raungerist eins og lýst er í sviðsmynd *Vestfirðir í sókn*. Raforkunotkun verði því verulega umfram sviðsmynd Raforkuspárnefndar fyrir Vestfirði. Þessi uppbygging verður í fiskeldi, vinnslu kalkþörungna, eflingu ferðaþjónustu, orkuskiptum og fjölgun íbúa á grunni þessara uppbyggingar.

Miðað við tímasetningar í verkefna á Vestfjörðum sem kynntar eru í framkvæmdaáætlun og langtímaáætlun Kerfisáætlunar, þá er tæpt á að þær nái að fylgja þróun sviðsmyndar *Vestfirðir í sókn*. Þessu til viðbótar er eðlileg krafa að samfélög á Vestfjörðum geti keppt um orkufrek atvinnutækifæri við aðra landshluta ef það fellur að atvinnustefnu svæðisins.

Fjórðungssamband Vestfirðinga og Vestfjarðastofa gera eindregna kröfu um þetta mál verði fjallað í Kerfisáætlun 2020-2029.

Orkuskipti.

Stefna stjórnvalda er að hraða orkuskiptum og þar er meginþátturinn orkuskipti í samgöngum og atvinnugreinum sem byggja á notkun jarðefnaeldsneytis. Örug og öflug flutningskerfi raforku um land allt er lykill að þessu verkefni mega Vestfirðir þar ekki vera undanskildir.

Í þessu samhengi er rétt að geta þess, að Vestfjarðastofa í samvinnu við Landsvirkjun á grundvelli fjármagns úr Sóknaráætlun Vestfjarða, hafa setta af stað verkefni um orkuskipti í samgöngum og atvinnulífi á Vestfjörðum. Hér er horft til verkefna sem þar sem unnið er að um greiningu og þróun í framleiðslu og nýtingu vetnis sem orkugjafa.

Samspil flutningskerfis og uppbygging vindorku og vatnsaflsvirkjana

Fjórðungssamband og Vestfjarðastofa telja að fjalla verði nánar í Kerfisáætlun um samspil vindorku, vatnsorku og flutningskerfis raforku. Í undirbúningi eru verkefni um uppbyggingu vindorkuvera í Dalabyggð og í Reykhólahreppi, en þessi uppbygging mun hafa mikil áhrif á afhendingaröryggi raforku á Vestfjörðum. Vesturlína í núverandi mynd mun ekki anna

⁶ https://www.vestfirdir.is/static/files/Soknaraaetlun/vestfjardastofa_soknaraaetlun-2020-2024.pdf

⁷ <https://www.althingi.is/altext/148/s/1242.html>

orkuflutningum inn til tengipunkts í Hrutatungu. Langtímaáætlun verður að vera skýr með það að flutningskerfið geti annað allri framleiðslu sem er í undirbúningi.

Að óbreyttu munu forsendur vatnsorkuvera sem eru í undirbúningi á Vestfjörðum riðlast, ef skerðing verður á flutningsgetu til og frá Vestfjörðum. Auk þess sem telja verður að auknar sveiflur verða í framleiðslu raforku með vindorkuverum, komi til með að auka álag á stjórnun flutningskerfisins við samstillingu framleiðslu vindorku og vatnsorku á landinu í heild. Samanlagt gæti því orðið verulegt bakslag í afhendingaröryggi raforku á Vestfjörðum ef hér er ekki gætt að, en einnig verulegt tækifæri.

Tækifæri í þessari stöðu að mati FV, er að hér bætast við nýja forsendur til að flýta tvöföldun Vesturlínu í heild, þ.e. frá Mjólka í Arnarfirði og að Hrutatungu.í Hrutafirði. Það er í raun hin endanlega lausn í því verkefni að tryggja jafnræði atvinnulífs og samfélaga á Vestfjörðum til jafns við það sem gerist best í öðrum landhlutum.

Vilji Alþingis er ljós (þingsályktun 26/148 um uppbyggingu flutningskerfis raforku), um að setja afhendingaröryggi raforku á Vestfjörðum í forgang og þeim tímamörkum sem þar eru sett um hringtengingu raforkukerfisins á Vestfjörðum og landinu almennt. Vissulega lýsir Alþingi þeim vilja samtímis að til þess að flýta þessu markmiði, eigi að auka afl innan svæðisbundinna flutningskerfa. En ef það eru að skapast tækifæri til að hraða málum þá telur FV að vinna beri að þessum verkefnum samtímis.

Stefnan verði því sett þannig að Vesturlína muni anna auknum flutningi inn á Vestfirði og inn á landskerfið fyrir þessi vindorkuver og einnig flutningi á aukinni orkuframleiðslu á Vestfjörðum. Æxlist mál einnig þannig að virkjunaráformum á Vestfjörðum verði frestað til lengri tíma en nú er ætlað, þá er mikilvægi tvöföldununar Vesturlínu enn ríkara.

Fjórðungssamband Vestfirðinga og Vestfjarðastofa gera eindregna kröfu um þetta mál verði fjallað í Kerfisáætlun 2020-2029.

Framkvæmdaáætlun 2021-2023

Í skýrslu Landsnets frá 2019 um afhendingaröryggi raforku á Vestfjörðum eru lagðar fram tillögur um úrbætur og lýsing á verkefnum sem voru í gangi á norðanverðum og sunnanverðum Vestfjörðum. Í skýrslu um Uppbyggingu innviða⁸ (febrúar 2020), sem unnin var fyrir áttakshóp ríkisstjórnar sem settur var á laggirnar í framhaldi fárviðris í desember 2019, eru þessar tillögur Landsnets teknar þar inn og settar í samhengi við nýjar tillögur. Þessar tillögur allar, eru sem hér segir.

- Ísafjarðardjúp–nýr afhendingarstaður
- Suðurfirðir Vestfjarða - styrkingar
- Breiðidalur - endurnýjun tengivirkis

Því ber að fagna að þessar tillögur eru nú komnar í framkvæmdaáætlun 2021 – 2023. Fjórðungssamband og Vestfjarðastofa telja þó tímasetningu þessara framkvæmda standa tæpt, til að mæta kröfum atvinnulífs, svo sem í fiskeldi á sunnanverðum og norðanverðum Vestfjörðum. Hér er því lagt til að þessum framkvæmdum verði hraðað.

⁸ <https://www.stjornarradid.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=100e88ef-5a0b-11ea-945f-005056bc4d74>

Í framkvæmdaáætlun eru einnig mikilvæg verkefni fyrir Vestfirði er lúta að stækkun Byggðalínu og tengivirkjum henni tengd, eða sem hér segir

- Klafastaðir - nýtt tengivirki
- Blöndulína 3
- Hvalfjörður - Hrútafjörður
- Hrútatunga - endurnýjun tengivirkis

Margvísleg verkefni eru síðan um allt land og öllum ljós þörf á úrbótum á flutningskerfi raforku með vísan til skýrslunnar um Uppbyggingu innviða. Ánægjulegt er að byggðarlög og stærri svæði á Austurland, Vesturlandi (Snæfellsnes og Akranes) og á Norðurlandi (Skagafjörður) fá hér uppfyllt markmið þingsályktunar Alþingis 26/2018, um hringtengingu.

Vestfirðir, Eyjafjörður og Suðurnes sem eru tilgreind forgangssvæði í þingsályktun Alþingis eru einnig með viðmikil verkefni. Fjórðungssambandið og Vestfjarðastofa vilja árétta að þessi svæði eiga að njóta forgangs í tímasetningu og fjármögnun verkefna og mætti skýra í Kerfisáætlun hvernig sá forgangur kemur fram í tillögum í framkvæmdaáætlun.

Það má einnig benda á að Orkubú Vestfjarða er að fylgja eftir markmiðum þingsályktunar Alþingis og tillögum átakshóps ríkisstjórnar, er varðar dreifikerfið s.s. á Ströndum, Reykhólahreppi auk sunnan- og norðanverðra Vestfjarða. Hvetja Fjórðungssambandið og Vestfjarðastofa, Landsnet og Orkubúið að viðhalda hinu góða samstarfi þeirra í millum til að hraða framkvæmdum beggja aðila.

Umhverfisskýrsla

FV telur að nálgun á mati á umhverfisáhrifum framkvæmdaáætlunar og langtímaáætlunar Kerfisáætlunar sé með ásættanlegum hætti. Fagna ber aukinni samvinnu við sveitarfélög varðandi mat á svæðisbundnum áhrifum og samþættingu við aðalskipulag þeirra.

Skipulag haf og strandsvæða

Mati á umhverfisáhrifum ætti síðar meir að ná einnig til haf og strandsvæða. Hafin er vinna við gerð strandsvæðaskipulags fyrir Vestfirði og Austfirði á grundvelli laga 88/2018. Stefnt er að staðfestingu þessara skipulagsáætlana síðla árs 2021 og í framhaldinu á vinna við önnur strandsvæði að hefjast, en nánar er fjallað um það í endurskoðun Landsskipulagsstefnu.

Skörun Kerfisáætlunar og strandsvæðaskipulags er augljós varðandi sæstrengi og síðar meir ef kæmi til byggingu vindorkuvera á hafi og sjávarfallavirkjana, svo einhver atriði séu nefnd.

Landsnet ekki tilgreint sem einn þeirra ráðgefandi aðila samanber 6. gr laga um haf og strandsvæðaskipulag. En þessum aðilum ber að leggja fram nauðsynleg gögn við gerð stefnu um skipulag haf og strandsvæða og upplýsa hvaða gögn liggja fyrir. Samkvæmt II kafla bráðabrigðaákvæðis laganna á að endurskoða framkvæmd þeirra að þrem árum liðnum, þ.e. um mitt ár 2021. Beint er til Landsnets að skoða aðkomu stofnunarinnar í þessum efnunum.

F.h. Fjórðungssambands Vestfirðinga og Vestfjarðastofu

Aðalsteinn Óskarsson, sviðsstjóri